

Muistiliiton liittovaltuusto: Kotihoidon riittämättömyys kuormittaa muistisairaita ja heidän läheisiään

Vain noin puolet iäkkäistä kotihoidon asiakkaista kokee saavansa riittävästi hoitoa. Tiedot käyvät ilmi Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) tuoreesta julkaisusta ¹. THL:n mukaan kotihoidon toteutumisessa on suuria alueellisia eroja. Kotihoito ei nykyisillä resursseilla onnistu turvaamaan muistisairaiden turvallista arkea yhdenvertaisesti.

Kotihoidon saamisen kriteerit ovat tiukentuneet ja palvelun piirissä on asiakkaita, joilla avun ja palveluiden tarve on suurta. Muistisairaiden määrä kasvaa nopeasti: uusia diagnooseja tehdään tällä hetkellä vuosittain noin 23 000. Sairauden edetessä palvelutarve kasvaa, ja suurin osa saa jossain vaiheessa kotihoidon palveluita. Viime vuosina on havaittu, että kotihoidon piiriin päästessään asiakkaiden kognitiivinen, fyysinen ja sosiaalinen toimintakyky on aiempaa heikompi ².

Vuonna 2023 noin puolella kotihoidon asiakkaista oli heikentynyt kognitio ja 44 prosentilla muistisairausdiagnoosi. Muistiliiton liittovaltuusto korostaa, että kotihoidon työntekijöillä tulee olla vähintään riittävä perusosaaminen muistisairauksista.

Muistisairautta sairastavalle asiakkaalle lyhyt kotihoidon käyntiaika ja työntekijävaihdokset ovat kuormittavia. Muistisairautta sairastava tarvitsee tukea esimerkiksi ruokailuun. Pelkkä ruuan esille ottaminen ja lämmittäminen ei takaa ravitsemuksen onnistumista. Kiireetön läsnäolo ja kohtaaminen lisäävät kotona asuvan muistisairaana ihmisen turvallisuuden tunnetta ja käynti on tärkeä sosiaalinen tapahtuma, joka tukee toimintakykyä ja vähentää yksinäisyyden tunnetta. Kun asiakaskäyntiin on enemmän aikaa, ammattilainen ehtii luotettavammin havainnoida asiakkaan toimintakyvyssä ja terveydentilassa tapahtuvia muutoksia. Jatkuva kiire tuottaa myös kotihoidossa työskenteleville riittämättömyyden tunteita ja eettistä stressiä ja heikentää työhyvinvointia.

Moni kotihoidon asiakas saa säännöllisesti apua myös läheiseltään, joka ei ole virallinen sopimusomahoitaja. Viidennes läheisauttajista raportoi THL:n julkaisussa kuormittuneisuudesta tai uupumisesta ja kykenemättömyydestä jatkaa auttamista. Erityisesti muistisairasta läheistään auttavat kokivat kuormittuneisuutta.

Muistiliiton liittovaltuusto toteaa, että muistisairautta sairastavalla tulee olla oikeus kotihoitoon, joka on määrällisesti riittävä ja laadukasta. Hyvin toimiva kotihoito vähentää kalliimpien palveluiden käyttöä. Toimivat kotihoidon ratkaisut ehkäisevät esimerkiksi tarpeettomia päivystyskäyntejä, jotka kuormittavat sekä muistisairasta asiakasta että palvelujärjestelmää. Pitkäikäisyyden yleistyessä ja muistisairauksien määrän lisääntyessä toimivalla kotihoidolla on myös suuri merkitys läheisten ja kotihoidossa työskentelevien jaksamiseen ja hyvinvointiin.

Helsingissä 15.11.2025

liittovaltuuston puheenjohtaja, professori Jenni Kulmala
liittohallituksen puheenjohtaja, professori Tarja Välimäki

¹ [Vain puolet kotihoidon iäkkäistä asiakkaista saa tarpeeksi hoitoa – ongelmina muistisairaudet, kuormitus ja kiire - THL](#)

² [Tilannekuvia hyvinvointialueilta](#)

Lisätietoja

toiminnanjohtaja Katariina Suomu

katariina.suomu@muistiliitto.fi, 050 567 644